

Međunarodni sud za krivično
gonjenje lica odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-05-87-A
Datum: 12. februar 2010.
Original: engleski

PRED ŽALBENIM VEĆEM

U sastavu: sudija Liu Daqun, predsedavajući
sudija Mehmet Güney
sudija Fausto Pocar
sudija Andrésia Vaz
sudija Theodor Meron

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 12. februara 2010.

TUŽILAC

protiv

**NIKOLE ŠAINOVIĆA
DRAGOLJUBA OJDANIĆA
NEBOJŠE PAVKOVIĆA
VLADIMIRA LAZAREVIĆA
SRETENA LUKIĆA**

JAVNA REDIGOVANA VERZIJA

**ODLUKA PO ZAHTEVU NEBOJŠE PAVKOVIĆA
ZA PRIHVATANJE DODATNIH DOKAZA**

Tužilaštvo:

g. Paul Rogers

Branioci žalilaca:

g. Toma Fila i g. Vladimir Petrović za g. Nikolu Šainovića
g. Tomislav Višnjić i g. Peter Robinson za g. Dragoljuba Ojdanića
g. John Ackerman i g. Aleksandar Aleksić za g. Nebojšu Pavkovića
g. Mihajlo Bakrač i g. Đuro Čepić za g. Vladimira Lazarevića
g. Branko Lukić i g. Dragan Ivetić za g. Sretena Lukića

1. Žalbeno veće Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Žalbeno veće, odnosno Međunarodni sud) rešava po "Zahtevu generala Pavkovića za prihvatanje dodatnih dokaza pred Žalbenim većem na osnovu pravila 115, sa dodacima A, B, C i zahtevu za prekoračenje ograničenja broja reči" (dalje u tekstu: Zahtev), koji su 14. oktobra 2009. na poverljivoj osnovi podneli branioci Nebojše Pavkovića (dalje u tekstu: Pavković).¹ Tužilaštvo (dalje u tekstu: tužilac) je 12. novembra 2009. na poverljivoj osnovi odgovorilo na Zahtev.² Pavković je 25. novembra 2009. dostavio poverljivu repliku.³

I. KONTEKST

2. Pretresno veće III (dalje u tekstu: Pretresno veće) 26. februara 2009. je izreklo Pavkoviću osuđujuću presudu na osnovu člana 7(1) Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut) za počinjenje, putem učestvovanja u udruženom zločinačkom poduhvatu (dalje u tekstu: UZP), krivičnih dela deportacije, drugih nehumanih dela (prisilno premeštanje), ubistvo i progone kao zločine protiv čovečnosti prema članu 5 Statuta i krivično delo ubistva, kao kršenje zakona ili običaja ratovanja prema članu 3 Statuta.⁴ Pretresno veće je Pavkoviću izreklo kaznu zatvora u trajanju od 22 godine.⁵

3. Pavković je 27. maja 2009. podneo Najavu žalbe kojom osporava Prvostepenu presudu po više osnova.⁶ Nakon toga, Žalbeno veće je odobrilo dva Pavkovićeve zahteva za izmenu osnova njegove žalbe na osnovu pravila 108 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik).⁷ Najnovija verzija Pavkovićeveg izmenjenog žalbenog podneska podneta je 30. septembra 2009.⁸ Odgovor tužioca dostavljen je 15.

¹ V. takođe, *Corrigendum* zahteva generala Pavkovića za prihvatanje dodatnih dokaza pred Žalbenim većem na osnovu pravila 115 sa dodacima A i B, 16. oktobar 2009. (dalje u tekstu: *Corrigendum*).

² Odgovor tužioca na zahtev generala Pavkovića za prihvatanje dodatnih dokaza, 12. novembar 2009. (poverljivo) (dalje u tekstu: Odgovor).

³ Replika generala Pavkovića na Odgovor tužioca na Zahtev za prihvatanje dodatnih dokaza, 25. novembar 2009. (poverljivo) (dalje u tekstu: Replika).

⁴ *Tužilac protiv Milana Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-T, Presuda, 26. februar 2009. (dalje u tekstu: Prvostepena presuda), Tom 3, par. 788, 790, 1210.

⁵ Prvostepena presuda, Tom 3, par. 1210.

⁶ Najava žalbe na Presudu od 26. februara 2009, 27. maj 2009.

⁷ Odluka po zahtevu Nebojše Pavkovića za izmenu najave žalbe, 9. septembar 2009; Odluka po drugom zahtevu Nebojše Pavkovića za izmenu najave žalbe, 22. septembar 2009; Najava žalbe na Presudu od 26. februara 2009, 29. septembar 2009. (koju su podneli branioci Nebojše Pavkovića kao Dodatak A Podnesku generala Pavkovića sa izmenjenom najavom žalbe, 29. septembar 2009.).

⁸ Podnesak generala Pavkovića sa izmenjenim žalbenim podneskom, 30. septembar 2009. (dalje u tekstu: Pavkovićev žalbeni podnesak).

januara 2010.⁹ Pavkovićeva replika treba da bude podneta najkasnije do 15. februara 2010.¹⁰ Na Prvostepenu presudu žalili su se i Nikola Šainović, Dragoljub Ojdanić (dalje u tekstu: Ojdanić), Vladimir Lazarević (dalje u tekstu: Lazarević), Sreten Lukić i tužilac.¹¹

4. U predmetnom Zahtevu, Pavković traži prihvatanje kao dodatnih dokaza u žalbenom postupku 35 dokumenata koje je primio iz Državnog arhiva Srbije (dalje u tekstu: Državni arhiv), te još jednog dokumenta.¹²

II. MERODAVNO PRAVO

5. Na osnovu pravila 115 Pravilnika, strana u postupku može podneti zahtev za izvođenje dodatnih dokaza pred Žalbenim većem. To mora biti učinjeno najkasnije 30 dana od datuma podnošenja replike izuzev ako se ne iznese valjan razlog ili ako se posle žalbenog pretresa ne pokažu uverljivi razlozi za odgađanje.¹³

6. Da bi dodatni dokazi bili prihvatljivi na osnovu pravila 115, podnosilac zahteva mora prvo da pokaže da mu dodatni dokazi koje predlaže nisu bili dostupni na suđenju ili da ih ni uz dužnu revnost nije mogao otkriti.¹⁴ Obaveza podnosioca zahteva da postupa sa dužnom revnošću obuhvata "adekvatnu primenu svih mehanizama zaštite i prinude koje predviđaju Statut i Pravilnik Međunarodnog suda da bi se pred Pretresno veće izneli dokazi u ime

⁹ Odgovor tužioca na izmenjeni žalbeni podnesak generala Pavkovića, 15. januar 2010. (poverljivo).

¹⁰ Odluka po zahtevima odbrane za prekoračenje roka i ograničenja broja reči za podnošenje replika, 20. januar 2010.

¹¹ Podnesak sa najavom žalbe odbrane, 27. maj 2009. i Žalbeni podnesak odbrane, 23. septembar 2009. (podneli branioci Nikole Šainovića); Druga izmenjena najava žalbe generala Ojdanića, 16. oktobar 2009. (podneta kao Dodatak C Zahtevu generala Ojdanića za izmenu izmenjene najave žalbe od 29. jula 2009., 16. oktobar 2009.) i Izmenjeni žalbeni podnesak generala Ojdanića, 11. decembar 2009. (podnet kao Dodatak B Zahtevu generala Ojdanića kojim podnosi izmenjeni Žalbeni podnesak, 11. decembar 2009.); Najava žalbe odbrane Vladimira Lazarevića, 27. maj 2009. (poverljivo), Podnesak odbrane: ukidanje poverljivog statusa najave žalbe, 29. maj 2009., i ponovo podneti Žalbeni podnesak generala Vladimira Lazarevića, 2. oktobar 2009. (poverljivo; javna redigovana verzija zavedena 20. oktobra 2009.); Najava žalbe Sretena Lukića na Presudu i zahtev za odobrenje za prekoračenje ograničenja broja reči, 27. maj 2009. i ponovo podneti Žalbeni podnesak odbrane, 7. oktobar 2009. (javno s poverljivim dodatkom) (koji je podneo branilac Sretena Lukića); Najava žalbe tužioca, 27. maj 2009., Žalbeni podnesak tužioca, 10. avgust 2009. (poverljivo; javna redigovana verzija zavedena je 21. avgusta 2009.) i *Corrigenda* Žalbenog podneska tužioca od 24. avgusta 2009. i 15. januara 2010.

¹² Zahtev, par. 1, 40; v. takođe dodatke A, B i C Zahtevu i dodatke A i B *Corrigendumu*.

¹³ Pravilo 115(A) Pravilnika; Odluka po zahtevu Vladimira Lazarevića za izvođenje dodatnih dokaza i Zahtevu tužioca za nalog kojim se određuje obaveza prevođenja izvoda Aneksa E Lazarevićevog zahteva na osnovu pravila 115, 26. januar 2010. (dalje u tekstu: Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Lazarević*), par. 5, i reference koje se tamo navode; v. takođe Odluka po zahtevu Nikole Šainovića za prihvatanje dodatnog dokaza na osnovu pravila 115 Pravilnika, 28. januar 2009. (dalje u tekstu: Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Šainović*), par. 4, i reference koje se tamo navode.

¹⁴ Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Lazarević*, par. 6; Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Šainović*, par. 5.

optuženog".¹⁵ Stoga se od branioca očekuje da obavesti Pretresno veće o svim teškoćama s kojima se suočava u nastojanju da pribavi dotične dokaze.¹⁶

7. Podnosilac zahteva mora zatim da pokaže da je dotični dokaz relevantan za neko bitno pitanje i verodostojan.¹⁷ Dokaz je relevantan ukoliko se odnosi na zaključke koji su bitni za izricanje osuđujuće presude ili kazne, u smislu da su ti zaključci ključni ili značajni za izricanje osuđujuće presude ili kazne.¹⁸ Dokaz je verodostojan ako mu se, po svemu sudeći, može razumno poverovati ili se u njega pouzdati.¹⁹

8. Podnosilac zahteva mora dalje da pokaže da su dotični dokazi *moгли* uticati na presudu, drugim rečima, dokazi moraju biti takvi da, ako se uzmu u obzir u kontekstu dokaza izvedenih na suđenju, mogu pokazati da je presuda nedovoljno utemeljena.²⁰ Odluka će biti smatrana nedovoljno utemeljenom ako Žalbeno veće utvrdi da postoji realna mogućnost da bi presuda Pretresnog veća bila drugačija da su novi dokazi bili prihvaćeni.²¹

9. Ako su dotični dokazi bili dostupni na suđenju ili su mogli biti pribavljeni primenom dužne revnosti, oni i pored toga mogu biti prihvatljivi u žalbenom postupku ako podnosilac zahteva pokaže da bi izuzimanje tih dodatnih dokaza dovelo do neostvarenja pravde, zbog toga što bi oni, da su prihvaćeni na suđenju, *uticali* na presudu.²²

10. U oba ta slučaja, podnosilac zahteva ima obavezu da precizno pokaže konkretan zaključak o činjenicama koje je donelo Pretresno veće na koje se dodatni dokazi odnose i dovoljno jasno navede uticaj koji bi dodatni dokazi mogli imati ili bi imali na presudu

¹⁵ Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Lazarević*, par. 6; Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Šainović*, par. 5.

¹⁶ Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Lazarević*, par. 6; Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Šainović*, par. 5.

¹⁷ Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Lazarević*, par. 8; Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Šainović*, par. 6.

¹⁸ Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Lazarević*, par. 8; Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Šainović*, par. 6.

¹⁹ Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Lazarević*, par. 8; Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Šainović*, par. 6.

²⁰ Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Lazarević*, par. 9; Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Šainović*, par. 7.

²¹ Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Lazarević*, par. 9; Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Šainović*, par. 7.

²² Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Lazarević*, par. 10; Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Šainović*, par. 8.

Pretnog veća.²³ Strana u postupku koja to ne učini snosi rizik da ponuđeni materijal bude odbačen bez detaljnog razmatranja.²⁴

11. Najzad, Žalbeno veće je više puta potvrdilo da značaj i potencijalni uticaj ponuđenog materijala ne treba procenjivati izolovano nego u kontekstu dokaza izvedenih na suđenju.²⁵

III. DISKUSIJA

A. Preliminarna pitanja

(a) Standard za prihvatanje dodatnih dokaza u žalbenom postupku

12. Žalbeno veće prvo napominje da, kada je reč o standardu za prihvatanje dokaza u žalbenom postupku, Pavković tvrdi da moraju biti ispunjena dva preduslova: (i) da je materijal morao biti nedostupan na suđenju i (ii) razmatranje tog materijala od strane Žalbenog veća mora biti u interesu pravde.²⁶ Pavković tvrdi da je prihvatanje nekog dokaza u "interesu pravde" ukoliko je relevantan za neko bitno pitanje, verodostojan i "verovatno bi pokazao nedovoljnu utemeljenost osuđujuće presude ili kazne".²⁷ Pored toga, Pavković tvrdi da eventualna sumnja u pogledu toga da li bi prihvatanje dodatnih dokaza bilo u interesu pravde mora biti razrešena u korist žalioca.²⁸ Žalbeno veće konstatuje da Pavković pogrešno shvata standard prihvatanja dodatnih dokaza u žalbenom postupku, budući da kriterijum "interesa pravde" ne odražava ni trenutne uslove iz pravila 115(B) Pravilnika ni ustaljenu praksu Međunarodnog suda.²⁹ Žalbeno veće će stoga razmotriti Pavkovićeve argumente u skladu sa ispravnim standardom koji je gore formulisao.³⁰

²³ Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Lazarević*, par. 11; Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Šainović*, par. 9.

²⁴ Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Lazarević*, par. 11; Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Šainović*, par. 9.

²⁵ Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Lazarević*, par. 12; Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Šainović*, par. 10.

²⁶ *Zahtev*, par. 5, 8-9.

²⁷ *Ibid.*, par. 8.

²⁸ *Ibid.*, par. 9.

²⁹ Sudska praksa na koju se oslanja Pavković upućuje na pravilo 115(B) Pravilnika pre njegove izmene u julu 2002. (*Zahtev*, par. 5, 8-9, gde se upućuje na *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-A, Odluka po zahtevu žalioca za prekoračenje ograničenja broja reči i prihvatanje dodatnih dokaza, 15. oktobar 1998, par. 73; *Tužilac protiv Zorana Kupreškića i drugih*, predmet br. IT-95-16-A, Odluka u vezi s prihvatanjem dodatnih dokaza nakon rasprave od 30. marta 2001. (poverljivo), 11. mart 2001, par. 6; *Tužilac protiv Zorana Kupreškića i drugih*, predmet br. IT-95-16-A, Drugostepena presuda, 23. oktobar 2001., par. 75-76). Pre nego što je izmenjeno i dopunjeno, pravilo 115 Pravilnika je u vezi s prihvatljivošću dokaza koji su bili nedostupni na suđenju predviđalo sledeće: "Žalbeno veće će odobriti izvođenje tih dokaza ako smatra da interesi pravde tako

(b) Zahtev za prekoračenje ograničenja broja reči

13. Pavković traži odobrenje da prekorači ograničenje broja reči u Zahtevu "kako bi u potpunosti mogao da se osvrne na svaki dokument čije prihvatanje traži".³¹ Tužilac tvrdi da je Pavkovićev zahtev bespredmetan zbog toga što je Zahtev u okviru limita od 9.000 reči koji je dopušten za zahteve koji se podnose na osnovu pravila 115 Pravilnika.³² Iako Pavković nije povukao svoj zahtev za prekoračenje broja reči, Žalbeno veće primećuje da njegov Zahtev zaista sadrži znatno manje od 9.000 reči koliko je dopušteno na osnovu paragrafa 5 važećeg Uputstva o dužini podnesaka i zahteva. Stoga je taj njegov zahtev bespredmetan.³³

B. Materijali ponuđeni kao dodatni dokazi u žalbenom postupku1. Dostupnost i dužna revnost(a) Argumenti strana u postupku

14. Prema shvatanju Žalbenog veća, Pavković nudi tri glavna argumenta u vezi s tim zašto mu je 36 ponuđenih dokumenata bilo nedostupno na suđenju. Prvo, Pavković tvrdi da mu je Vlada Srbije te dokumente obelodanila tek 18. avgusta 2009.³⁴ Drugo, Pavković tvrdi da se većina predloženih materijala odnosi na događaje 1998. godine koji, po njegovim rečima, izlaze iz vremenskog okvira krivičnih dela koja su stavljena na teret u Trećoj izmenjenoj spojenoj optužnici (dalje u tekstu: Optužnica).³⁵ Kako tvrdi Pavković, tužilac je u relativno kasnoj fazi pretresnog postupka počeo da stavlja veći naglasak na događaje iz 1998. godine kao osnov za svoju tezu o UZP-u koju je iznelo u ovom predmetu.³⁶ Pavković upućuje na argumente koje je izneo u jedanaestom žalbenom osnovu u vezi s pravičnim suđenjem, tvrdeći da je to, kombinovano sa brzinom kojom se suđenje odvija, značilo da njegov tim odbrane nije bio u mogućnosti da sprovede adekvatne istrage u vezi s navodima tužioca koji

nalažu". Posle izmena i dopuna 2002. godine, dotična odredba glasi: "Ako Žalbeno veće konstatuje da dodatni dokazi nisu bili dostupni u vreme suđenja, a da su relevantni i verodostojni, doneće sud o tome da li su oni mogli biti odlučujući faktor za donošenje odluke u prvostepenom postupku". Stoga, "interesi pravde" više ne predstavljaju primenjivi standard prihvatljivosti dodatnih dokaza u žalbenom postupku (up. Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Lazarević*, par. 13).

³⁰ V. gore, par. 5-11.

³¹ Zahtev, par. 3.

³² Odgovor, fusnota 1.

³³ Uputstvo o dužini podnesaka i zahteva, IT/184/Rev.2, 16. septembar 2005.

³⁴ Zahtev, par. 11, gde se upućuje na dokument [REDIGOVANO].

³⁵ *Ibid.*, par. 12; *Tužilac protiv Milana Milutinovića*, predmet br. IT-05-87-PT, Treća izmenjena spojena optužnica, 21. jun 2006.

³⁶ *Ibid.*, par. 12-13; V. takođe Pavkovićev žalbeni podnesak, par. 334.

se odnose na događaje iz 1998. godine.³⁷ Najzad, Pavković tvrdi da se većina dokumenata čije se prihvatanje traži odnosi na događaje o kojima je svedočio svedok Dimitrijević.³⁸ On tvrdi da su vremenski period između izdavanja naloga Pretresnog veća za svedočenje svedoka Dimitrijevića, njegovo pristupanje u sudnici, i rok za podnošenje završnih pretresnih podnesaka bili prekratki da bi on mogao da pribavi dotične dokumente i predoči ih svedoku Dimitrijeviću u sudnici.³⁹

15. U vezi s Pavkovićevom tvrdnjom da je neke od dokumenata iz Srbije primio u avgustu 2009, tužilac odgovara da Pavković nije naveo nikakve pojedinosti o tome šta je preduzeo da te materijale pribavi ranije.⁴⁰ On dalje odgovara da je puko predočavanje informacija o tome kada je dotični materijal primljen nedovoljno za potrebe pravila 115 Pravilnika.⁴¹ Tužilac tvrdi da je, kako bi se pokazala nedostupnost i dužna revnost, Pavković trebalo da objasni šta je preduzeo da ranije pribavi dotične dokaze, probleme na koje je naišao u pribavljanju tih dokaza i kako je o tim problemima informisao Pretresno veće.⁴² Pored toga, kada je reč o dokumentima koji se tiču iskaza svedoka Dimitrijevića, tužilac tvrdi da pitanja kao što su Pavkovićevo delovanje izvan komandnog lanca 1998. godine i njegovi "napeti odnosi" sa Dušanom Samardžićem, tadašnjim komandantom 3. armije, nisu prvi put pokrenuta prilikom Dimitrijevićevog svedočenja.⁴³

16. Tužilac dodaje da su dokumenti 4DA7 i 4DA35 bili dostupni Pavkoviću pre početka suđenja.⁴⁴ Konkretno, on tvrdi da je Pavković morao znati za dokument 4DA7 pre nego što je suđenje počelo, pošto se isti nalazi na spisku dokumenata Vojske Jugoslavije (dalje u tekstu: VJ) koje je Pavković prikupio 2001. godine⁴⁵ i da je dokument 4DA35 bio javno dostupan, pošto se radi o izvodu iz iskaza koji je lord Gilbert dao Posebnom odboru za odbrambena

³⁷ *Ibid.*, par. 12.

³⁸ *Ibid.*, par. 15.

³⁹ Pavković napominje da je Pretresno veće izdalo nalog za pristupanje ovog svedoka tek 26. juna 2008., da je taj svedok svedočio putem video-veze 8. i 9. jula 2008, a da su završni podnesci svih strana u postupku trebali biti podneseni 15. jula 2008. (Zahtev, par. 14).

⁴⁰ Odgovor, par. 1.

⁴¹ *Ibid.*, par. 9, gde upućuje na *Tužilac protiv Dragomira Miloševića*, predmet br. IT-98-29/1-A, Odluka po trećem zahtjevu Dragomira Miloševića za izvođenje dodatnih dokaza, 8. septembar 2009. (dalje u tekstu: Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Milošević*), par. 16; *Tužilac protiv Stanislava Galića*, predmet br. IT-98-29-A, Odluka po prvom i trećem zahtjevu odbrane za izvođenje dodatnih dokaza pred Žalbenim vijećem na osnovu pravila 115, 30. juni 2005. (dalje u tekstu: Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Galić*), par. 22, 94; *Tužilac protiv Tharcissea Muvunyija*, predmet br. ICTR-00-55A-A, Odluka po zahtevu za prihvatanje dodatnih dokaza, 27. april 2007, par. 11 [sic].

⁴² *Ibid.*, par. 9.

⁴³ *Ibid.*, par. 14.

⁴⁴ *Ibid.*, par. 7.

pitanja Donjeg doma britanskog Parlamenta (dalje u tekstu: Odbor za odbranu) i koji je objavljen kao deo njegovog javnog izveštaja pod naslovom "Lekcije Kosova" izdatog te iste godine.⁴⁶ Po mišljenju tužioca, istraga Odbora za odbranu predstavljala je osnov za unakrsno ispitivanje svedoka Naumanna od strane Ojdanićevih branilaca i stoga je bila dostupna Pavkoviću na suđenju.⁴⁷ Tužilac dalje dodaje da su dokumenti 4DA1, 4DA28 i Borbeni izveštaj od 26. juna 1998. bili očigledno dostupni Pavkoviću na suđenju.⁴⁸

17. Tužilac na kraju odgovara da dokumenti 4DA1, 4DA2 i 4DA27 nisu na spisku materijala koje je Vlada Srbije poslala 18. avgusta 2009. Tužilac tvrdi da bi ti dokumenti trebalo da budu odbačeni budući da Pavković nije na drugi način pokazao kada je pribavio te dokumente niti kako su mu oni bili nedostupni na suđenju.⁴⁹

18. Pavković u svojoj Replici prihvata da su mu dokumenti 4DA1, 4DA7, 4DA28 i borbeni izveštaj od 26. juna 1998. bili dostupni na suđenju i da nisu trebali biti uvršteni u Zahtev.⁵⁰ U vezi s dokumentom 4DA35, Pavković replicira da iskaz lorda Gilberta pred Odborom za odbranu nije nijednom pomenut tokom unakrsnog ispitivanja svedoka Naumanna od strane Ojdanićevih branilaca i da dokument 3D377 nije transkript iskaza lorda Gilberta.⁵¹ Pavković tvrdi da je za iskaz lorda Gilberta pred Odborom za odbranu prvi put saznao kada je pročitao knjigu "*First Do No Harm*" (Prvo, ne činiti štetu), koja je objavljena 2009. godine.⁵²

19. U vezi s ostalim dokumentima, Pavković replicira da je primena dužne revnosti neraskidivo vezana za pravo na "odgovarajuće vreme i uslove za pripremanje odbrane" koje

⁴⁵ *Ibid.*, par. 7, fusnota 17, gde se upućuje na dokazni predmet 6D1130.

⁴⁶ *Ibid.*, par. 7, fusnota 17, gde se upućuje na "Lekcije Kosova", HC 347 (2000), dostupno na <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm199900/cmselect/cmdefence/347/34702.htm>

⁴⁷ *Ibid.*, par. 7, gde se upućuje na Klausa Naumanna, 13. decembar 2006, T.8277 i dokazni predmet 3D377, str. 1-2.

⁴⁸ *Ibid.*, par. 5-6, gde se upućuje na *Tužilac protiv Milana Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-T, Odluka po Pavkovićevom prvom obnovljenom zahtevu za uvrštavanje u spis dokumenata direktno iz sudnice, 27. septembar 2007., par. 7(a). Tužilac dalje napominje da je (i) dokument 4DA1 uvršten u spis na suđenju kao dokazni predmeti 5D60 i 4D130 (oba javna); i (ii) da je borbeni izveštaj od 26. juna 1998. isti kao dokument koji je uvršten u spis kao dokazni predmet 5D63 (javno). Dokument 4DA28 je, po mišljenju tužioca, takođe bio očigledno dostupan na suđenju, budući da je isti kao dokument 6D1417, koji nije prihvaćen, ali je pomenut u Lazarevićevom iskazu (Odgovor, par. 6, gde upućuje na Prvostepenu presudu, Tom 1, par. 1015 i Vladimira Lazarevića, 8. novembar 2007, T. 17905).

⁴⁹ *Ibid.*, par. 8, gde se upućuje na *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-A, Odluka po zahtjevu žalioaca Momčila Krajišnika za izvođenje dodatnih dokaza, 20. avgust 2008. (dalje u tekstu: Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Krajišnik* od 20. avgusta 2008.), par. 23 i Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Galić*, par. 94.

⁵⁰ Replika, par. 3.

⁵¹ *Ibid.*, par. 4-5.

je zajamčeno članom 21 Statuta.⁵³ Pavković ponavlja svoju tvrdnju da je ova odredba prekršena tokom suđenja i upućuje na argumente koje je izneo u svom jedanaestom žalbenom osnovu.⁵⁴ On tvrdi da "[u]koliko implicitna pretpostavka pravila 115 da je nekom optuženom dodeljeno odgovarajuće vreme u skladu sa članom 21 [Statuta] nije ispunjena, onda se to pravilo mora tumačiti veoma liberalno prilikom dopuštanja izvođenja dodatnih dokaza u žalbenoj fazi".⁵⁵

(b) Analiza

(i) Dokumenti 4DA1, 4DA7, 4DA28 i Borbeni izveštaj od 26. juna 1998.

20. S obzirom na Pavkovićevo priznanje da su mu dotični dokumenti bili dostupni na suđenju i da nije trebalo da budu obuhvaćeni Zahtevom, ali da već čine deo sudskog spisa,⁵⁶ Žalbeno veće konstatuje da oni ne mogu predstavljati dodatne dokaze za prihvatanje u žalbenom postupku u ovom predmetu. Shodno tome, nema potrebe za njihovim razmatranjem u okviru rešavanja po Zahtevu.⁵⁷

(ii) Dokumenti od 4DA3 do 4DA6, od 4DA8 do 4DA26 i od 4DA29 do 4DA34

21. Žalbeno veće prelazi na Pavkovićevo tvrdnju da su dotični dokumenti bili nedostupni na zbog toga što se tiču pitanja pokrenutih tokom iskaza svedoka Dimitrijevića koja su postavljena u veoma kasnoj fazi postupka, posle okončanja dokaznih postupaka i tužioca i odbrane.⁵⁸ U tom pogledu, Žalbeno veće podseća da strana u postupku koja traži prihvatanje dokaza na osnovu pravila 115 Pravilnika snosi obavezu da pokaže *kako* je primenila dužnu revnost.⁵⁹ Žalbeno veće konstatuje da puka tvrdnja da nije bilo dovoljno vremena od

⁵² *Ibid.*, par. 5, gde se upućuje na knjigu Davida N. Gibbsa, *First Do No Harm* (Vanderbilt University Press, 2009).

⁵³ *Ibid.*, par. 7.

⁵⁴ *Ibid.*

⁵⁵ *Ibid.*, par. 16.

⁵⁶ Dokazni predmeti 4D130 i 5D60 u vezi s dokumentom 4DA1, dokazni predmet 5D63 u vezi s Borbenim izveštajem od 26. juna 1998; dokazni predmet br. 6D1130 i Milovan Vlajković, 21. septembar 2007., T. 16116-16117 u vezi s dokumentom 4DA7; dokument 6D1417, Prvostepena presuda, Tom 1, par. 1015, i Vladimir Lazarević, 8. novembar 2007, T. 17905 u vezi s dokumentom 4DA28.

⁵⁷ Up. Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Lazarević*, par. 20 i reference koje se tamo navode.

⁵⁸ Zahtev, par. 12-14; Pavković precizira da je svedok Dimitrijević svedočio putem video veze 8. i 9. jula 2008, dok je stranama u postupku naloženo da svoje završne podneske dostave do 15. jula 2008, odbosno samo nekoliko dana kasnije (*ibid.*, par. 14).

⁵⁹ V. Odluka na osnovu pravila 115 Pravilnika u predmetu *Krajišnik* od 20. avgusta 2008, par. 23.

izdavanja naloga Pretresnog veća ovom svedoku da svedoči i njegovog pristupanja Sudu sama po sebi nedovoljna za ispunjenje ove obaveze.

22. Međutim, Žalbeno veće takođe ima u vidu Pavkovićevu tvrdnju da, u ranijim fazama postupka, nije imao dovoljno saznanja o tome da će događaji iz 1998. godine biti uvršteni u Optužnicu⁶⁰ i da, zbog toga što je suđenje teklo ubrzano, nije mogao valjano da istraži ove navode.⁶¹ Konkretno, Žalbeno veće prima na znanje Pavkovićevu tvrdnju da je obavestio Pretresno veće o teškoćama na koje je nailazio prilikom pregledanja svih materijala koji su mu obelodanjeni u skladu s pravilom 68 Pravilnika u pripremama za suđenje i tokom suđenja.⁶² Žalbeno veće takođe uzima u obzir njegovu tvrdnju da je, na statusnoj konferenciji 31. marta 2006. godine, tužilac najavio da će pozvati 40-50 dodatnih svedoka u vezi s kojima obelodanjivanje nije bilo izvršeno.⁶³ Suđenje je počelo 10. jula 2006.⁶⁴ U tim okolnostima, logično je da Pavković u relevantno vreme nije mogao preduzeti potrebne korake da identifikuje i pronađe te dokumente.

23. Ne izražavajući nikakve stavove o meritumu Pavkovićevog jedanaestog žalbenog osnova, Žalbeno veće smatra da je, u konkretnim okolnostima ovog predmeta, zamislivo da su navedeni dokumenti ostali neotkriveni na suđenju uprkos primeni potrebne dužne revnosti. U tom smislu, Žalbeno veće je mišljenja da, ukoliko bi u fazi donošenja presude u ovom predmetu odobrilo Pavkovićev jedaneasti žalbeni osnov ali odbilo, u ovoj fazi, da ponuđeni materijal smatra kao nedostupan na suđenju, primenjujući tako stroži standard za njihovo prihvatanje, bilo teško otkloniti potencijalnu štetu Pavkoviću. Shodno tome, kao i iz razloga pravičnosti, Žalbeno veće se uverilo da su, za potrebe pravila 115, Pravilnika gorenavedeni dokumenti bili nedostupni Pavkoviću.

(iii) Dokumenti koji nisu uvršteni na spisak koji je Vlada Srbije poslala 18. avgusta 2009.

⁶⁰ Pavkovićev žalbeni podnesak, par. 334.

⁶¹ Zahtev, par. 12.

⁶² V. Replika, par. 9-13. Pavković naglašava da je tužilac ovlašćen da "u optužnicu uvrsti spisak krivičnih dela iz 1998. godine koja bi mogla postati deo dokaza u predmetu" 22. marta 2006, tj. "samo nekoliko nedelja pre početka suđenja". On izjavljuje da je njegov tim nastavio da istražuje ta krivična dela do avgusta 2009. godine, ali, uzimajući u obzir količinu materijala koji je u istom periodu obelodanjen na osnovu pravila 68, njegov tim nije mogao da napusti ispitivanje na osnovu pravila 68 "da bi se upustio u istraživanje vojnih arhiva u Beogradu u potrazi za dokumentima iz 1998. godine" (Replika, par. 8, 13).

⁶³ Statusna konferencija, 31. mart 2006, T. 164; v. takođe Pavkovićev žalbeni podnesak, par. 333.

⁶⁴ Prvostepena presuda, Tom 1, par. 3.

24. Žalbeno veće napominje da dokumenti 4DA2 i 4DA27 nisu na spisku dokumenata koje je Vlada Srbije poslala 18. avgusta 2009. Pavković ne nudi nikakvo izričito objašnjenje u vezi s tim zašto su dokumenti koji nisu na tom spisku bili nedostupni tokom suđenja. Pavković takođe ne objašnjava kako su ti dokumenti na drugi način pribavljeni. Pored toga, Žalbeno veće nije u mogućnosti da utvrdi zašto Pavković nije mogao, uz primenu dužne revnosti, pribaviti te dokumente tokom suđenja. Stoga, Žalbeno veće konstatuje da su ti dokumenti bili dostupni Pavkoviću na suđenju za potrebe pravila 115 Pravilnika.

(iv) Dokument 4DA35

25. Žalbeno veće podseća da će, prilikom procenjivanja dostupnosti dokaza na suđenju, takođe razmotriti da li je ijedna od informacija čije se prihvatanje traži bila dostupna u bilo kom drugom obliku tokom suđenja.⁶⁵ Iako iskaz lorda Gilberta pred Odborom za odbranu nije izričito pomenut u dokaznom predmetu 3D377 ni tokom unakrsnog ispitivanja svedoka Neumanna od strane Ojdanićevih branilaca, dokument 4DA35 čini deo spektra javno dostupnih pretresa održanih pred Odborom za odbranu od marta do juna 2000.⁶⁶ Neki od tih pretresa poslužili su kao osnov za unakrsno ispitivanje svedoka Naumanna od strane Ojdanićevih branilaca.⁶⁷ Uzimajući u obzir izrazito javni karakter te istrage, činjenicu da je Pavković o njenoj relevantnosti obavešten putem Ojdanićevog unakrsnog ispitivanja i činjenice da su drugi iskazi sa tih pretresa bili lako i javno dostupni, razumno je očekivati da je Pavković tokom suđenja ispitao čitav niz pretresa pred Odborom za odbranu. Shodno tome, Žalbeno veće nije uvereno da je taj dokumenat bio nedostupan i konstatuje da je Pavković uz primenu dužne revnosti mogao pribaviti ovaj dokument na suđenju.

(c) Zaključak

26. U svetlu gorenavedenog, Žalbeno veće će dalje razmotriti da li dokumenti od 4DA3 do 4DA6, od 4DA8 do 4DA26 i od 4DA29 do 4DA34 zadovoljavaju preostale kriterijume predviđene u pravil 115 Pravilnika. Kada je reč o dokumentima 4DA2, 4DA27 i 4DA35, Žalbeno veće podseća da oni ne mogu biti prihvaćeni kao dodatni dokazi u žalbenom

⁶⁵ V. *Tužilac protiv Mileta Mrkšića i Veselina Šljivančanina*, predmet br. IT-95-31/1-A, Odluka po Drugom zahtevu Mileta Mrkšića na osnovu pravila 115, 13. februar 2009, par. 15.

⁶⁶ V. "*Lessons of Kosovo*" HC 347 (2000), dostupno na <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm199900/cmselect/cmdfence/347/34702.htm>.

⁶⁷ V. Klaus Naumann, 13. decembar 2006, T. 8277.

postupku izuzev ako nije pokazano da bi njihovo izuzimanje dovelo do neostvarenja pravde zbog toga što bi oni da su prihvaćeni na suđenju *uticali* na presudu.⁶⁸

2. Verodostojnost predloženih dokumenata

27. Pavković ne iznosi nikakve konkretne argumente o verodostojnosti bilo kojeg od ponuđenih dokumenata. Međutim, u većini slučajeva, on upućuje na njihovo poreklo.⁶⁹ Ni tužilac se ne bavi pitanjem verodostojnosti.

28. Žalbena veće podseća da je neki dokaz verodostojan ako se čini da mu je razumno moguće verovati ili se u njega pouzdati.⁷⁰ Tužilac ne osporava verodostojnost nijednog od predloženih dokumenata. Žalbena veće primećuje da, od 32 preostala dokumenta, 29 njih potiče iz Državnog arhiva. Sve su to vojni dokumenti, a većina ih poseduje pokazatelj pouzdanosti kao što su potpisi i odgovarajući pečati. Shodno tome, Žalbena veće konstatuje da je 29 dokumenata koji potiču iz Državnog arhiva *prima facie* relevantno za potrebe pravila 115(B) Pravilnika. Dokument 4DA35 potiče iz Odbora za odbranu i, kako je gore navedeno, dostupan je na službenoj internet stranici Parlamenta Ujedinjenog Kraljevstva.⁷¹ Žalbena veće stoga konstatuje da je taj dokument *prima facie* verodostojan. U vezi s dva preostala dokumenta, 4DA2 i 4DA27, oba poseduju dovoljno pokazatelja pouzdanosti, kao što su potpisi ili pečati ili oboje, i Žalbena veće konstatuje da su oni takođe *prima facie* relevantni u smislu pravila 115(B) Pravilnika.

3. Relevantnost i potencijalni uticaj na presudu

29. Na početku, Žalbena veće primećuje da Pavković iznosi više uopštenih argumenata o relevantnosti i potencijalnom uticaju koji se odnose ili na celokupan predloženi materijal ili na veliku ili nepreciziranu grupu tih dokumenata. Konkretno, Pavković tvrdi da se "[v]ećina dokumenata čije se prihvatanje traži" tiče događaja o kojima je Dimitrijević svedočio.⁷²

⁶⁸ V. gore, par. 9.

⁶⁹ Zahtev, par. 18-23, 25-30, 32-38.

⁷⁰ Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Milošević*, par. 8; *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-A, Odluka po zahtjevu žalioaca Momčila Krajišnika da pozove Radovana Karadžića na osnovu pravila 115, 16. oktobar 2008. (dalje u tekstu: Odluka na osnovu pravila 115 u predmetu *Krajišnik* od 16. oktobra 2008), par. 5; *Tužilac protiv Ramusha Haradinaja i drugih*, predmet br. IT-04-84-AR65.1, Odluka po zahtevu tužioca za izvođenje dodatnih dokaza u vezi sa žalbom protiv Odluke o proceni, 10. mart 2006. (poverljivo), par. 16; *Tužilac protiv Zorana Kupreškića i drugih*, predmet br. IT-95-16-A, Drugostepena presuda, 23. oktobar 2001, par. 63.

⁷¹ V. gore, par. 46.

⁷² Zahtev, par. 15.

Pavković dodaje da nivo pouzdanja Pretresnog veća u iskaz svedoka Dimitrijevića znači da su dokumenti koji se bave tim iskazom relevantni za neko bitno pitanje u predmetu i da ih treba prihvatiti.⁷³

30. Tužilac odgovara da pitanja pokrenuta predloženim iskazom nisu prvi put izneta posredstvom iskaza svedoka Dimitrijevića na kraju suđenja.⁷⁴ Tužilac tvrdi da su pitanja kao što su Pavkovićevo delovanje izvan komandnog lanca 1998. godine i Pavkovićeve napeti odnosi sa Samardžićem pokrenuta u Pretpretresnom podnesku tužioca i da se Pavković na njih osvrnuo u svojim podnescima na osnovu pravila 98bis.⁷⁵ Tužilac takođe tvrdi da su ti dokazi irelevantni pošto se ne bave zaključcima koji su "ključni ili značajni za izricanje osuđujuće presude ili kazne".⁷⁶ [REDIGOVANO] Tužilac tvrdi da Pretresno veće u svojim zaključcima o odgovornosti nije uzelo u obzir Pavkovićevo delovanje izvan komandnog lanca tokom 1998. godine.⁷⁷

31. Tužilac takođe tvrdi da Pavković nije objasnio kako je bilo koji od dokumenata mogao uticati ili bi uticao na presudu.⁷⁸ Tužilac tvrdi da Pavković u svom Zahtevu ne navodi precizno konkretan zaključak o činjenicama na koji se odnose dodatni dokazi, da nema dovoljnu potkrepu i samo ponavlja argumente koje je izneo na suđenju.⁷⁹ Tužilac dodaje da Pavkovićeve argumenti u vezi s uticajem dokumenata 4DA3, 4DA4, od 4DA8 do 4DA27, od 4DA30 do 4DA32 i 4DA35 moraju biti odbačeni i da bi Zahtev trebalo odbiti po kratkom postupku.⁸⁰

32. Pavković u svojoj Replici tvrdi da se svi predloženi dokazi tiču zaključaka u vezi s Pavkovićevim učestvovanjem u UZP i njegovom namerom da učestvuje u tom poduhvatu.⁸¹ [REDIGOVANO] Kada je reč o činjeničnim zaključcima, Pavković tvrdi da bi dotični dokumenti imali uticaja na presudu u vezi s događajima tokom 1998. godine,⁸² a naročito sa

⁷³ *Ibid.*, par. 16, gde se upućuje na Prvostepenu presudu, Tom 3, fusnote 1538-1541, 1554-1555, 1575, 1605, 1606, 1611, 1614, 1616, 1653, 1684-1688 i 1979.

⁷⁴ Odgovor, par. 14, gde se upućuje na Zahtev, par. 14-16, fusnota 13.

⁷⁵ *Ibid.*, par. 14, gde se upućuje na Pretpretresni podnesak tužioca na osnovu pravila 65ter(E)(i), 10. maj 2006, par. 109-113 i pretres na osnovu pravila 98bis, 2. maj 2007, T. 12483-12485.

⁷⁶ *Ibid.*, par. 13, gde se upućuje na Odluku na osnovu pravila 115 u predmetu *Milošević*, par. 8.

⁷⁷ *Ibid.*, par. 13, gde se upućuje na Prvostepenu presudu, Tom 3, par. 767-790.

⁷⁸ *Ibid.*, par. 2, 12.

⁷⁹ *Ibid.*, par. 11, 15.

⁸⁰ *Ibid.*, par. 2, 11, 15.

⁸¹ Replika, par. 18-22.

⁸² *Ibid.*, par. 20, fusnota 10.

komandnim lancem u Prištinskom korpusu u to vreme.⁸³ On tvrdi da bi kumulativno dejstvo predloženih dokaznih predmeta predstavljalo razumnu alternativu zaključcima Pretresnog veća u vezi s komandnim lancem, postojanjem zajedničkog zločinačkog plana i odnosima između Pavkovića i Samardžića koja bi išla njemu u prilog i preinačila presudu.⁸⁴

33. Pošto je razmotrilo Pavkovićeve generalne tvrdnje, Žalbena veće konstatuje da te tvrdnje kao takve ne pokazuju zašto je Pretresno vijeće moglo doći ili bi došlo do drugačijeg zaključka da je razmotrilo predložene dokaze. Pored toga, ti uopšteni argumenti odnose se na mnoge i razne činjenične zaključke koje je donelo Pretresno veće. Žalbena veće podseća da podnosilac zahteva snosi obavezu da precizno pokaže konkretan zaključak koji je donelo Pretresno veće na koji se dodatni dokaz odnosi i da dovoljno jasno pokaže uticaj dodatnih dokaza koji su mogli uticati ili bi uticali na odluku Pretresnog veća.⁸⁵ U tom smislu, Žalbena veće će provesti analizu o tome da li je Pavković, pored navedenih uopštenih argumenata, izneo dovoljno argumenata da pokaže relevantnost i potencijalni uticaj na presudu u vezi sa svakim od dokumenata. U odsustvu tih konkretnih argumenata, Žalbena veće nije uočilo na koje se zaključke Pretresnog veća predloženi materijal može odnositi ili na njih uticati.

34. Žalbena veće će prvo razmotriti dokumente za koje je utvrđeno da su bili nedostupni Pavkoviću na suđenju, a zatim će se osvrnuti na tri dokumenta za koje je utvrdilo da su bili dostupni ili su se mogli otkriti primenom dužne revnosti.

(a) Prihvatljivost dokumenata za koje je utvrđeno da su bili nedostupni na suđenju

(i) Dokument 4DA3

35. [REDIGOVANO] Tužilac tvrdi da ovaj dokument ne bi uticao na presudu budući da nije relevantan, ne bavi se suprotnim zaključcima i dokazima i ponavlja neke od argumenata koje je Pavković izneo na suđenju.⁸⁶

36. Žalbena veće smatra da Pavković nije pokazao da su saznanja Perišića i Generalštaba VJ, o sveukupnoj situaciji na Kosovu i korišćenju jedinica Prištinskog korpusa predstavljali ključne elemente u rezonovanju Pretresnog veća u vezi s njegovom *mens rea* i doprinosom

⁸³ [REDIGOVANO].

⁸⁴ Replika, par. 26.

⁸⁵ V. gore, par. 10.

⁸⁶ Odgovor, Dodatak, str. 1.

UZP-u.⁸⁷ Pavković nije konkretno naveo neki zaključak o činjenicama koji je donelo Pretresno veće na koji se ovaj dokument odnosi i nije dovoljno jasno obrazložio uticaj koji je taj dokument mogao imati na presudu Pretresnog veća. Žalbeno veće stoga odbacuje zahtev za uvrštavanje tog dokumenta u spis.

(ii) Dokumenti 4DA4, 4DA6, od 4DA8 do 4DA17, od 4DA19 do 4DA26, od 4DA32 do 4DA34

37. [REDIGOVANO] Pavković dodaje da je u paragrafima 640-678 Prvostepene presude Pretresno veće razmotrilo Pavkovićevu ulogu kao komandanta Prištinskog korpusa 1998. godine i donelo više zaključaka relevantnih za njegovu krivičnu odgovornost.⁸⁸ [REDIGOVANO]

38. [REDIGOVANO] Tužilac takođe tvrdi da se ovaj predloženi dokaz ne bavi relevantnim zaključcima Pretresnog veća.⁸⁹ Tužilac tvrdi da je Pretresno veće konstatovalo da je 20. jula 1998. godine Perišić, koji je u to vreme bio načelnik Generalštaba VJ, zabranio angažovanje VJ u unutrašnjosti Kosova u odsustvu njegovih uputstava i da je nedelju dana kasnije, 28. jula 1998, Perišić odobrio dejstva VJ u unutrašnjosti.⁹⁰ Tužilac dodaje da se svi ti dokumenti osim jednog odnose na period izvan vremenskog okvira od 20. – 28. jula 1998. i da bi eventualne reference u tim izvještajima na dejstva VJ na Kosovu bile u skladu s Perišićevim odobrenjem od 28. jula 1998. Stoga, ti dokumenti ne bi uticali na presudu.⁹¹

39. Pavković replicira da tvrdnja tužioca da je jedini put kada je Pavković koristio VJ izvan komandnog lanca bio između 20. i 28. jula 1998. nije u skladu ni s argumentima koje je tužilac izneo na suđenju ni sa Prvostepenom presudom.⁹²

40. Prema shvatanju Žalbenog veća, Pavkovićevi argumenti u vezi s tim dokumentima odnose se na pitanje komandnog lanca između Pavkovića i njegovih nadređenih tokom 1998. godine i pitanja da li je Pavković postupao u okviru njega. To pitanje je relevantno za analizu

⁸⁷ V. Prvostepena presuda, Tom 3, par. 767-782.

⁸⁸ Replika, par. 20.

⁸⁹ Odgovor, par. 16, gde se upućuje na Prvostepenu presudu, Tom 1, par. 572; Tom 3, par. 649, 655, 656.

⁹⁰ *Ibid.*, par. 16, gde se upućuje na Prvostepenu presudu, Tom 1, par. 572; Tom 3, par. 649, 655, 656.

⁹¹ *Ibid.*, par. 17.

⁹² Replika, par. 24, gde se upućuje na Pavkovićev žalbeni podnesak, par. 111-150, i Prvostepena presuda, Tom 3, par. 665.

Pretnog veća u vezi s Pavkovićevom *mens rea* i njegovim doprinosom UZP.⁹³ [REDIGOVANO] Kada je reč o argumentu tužioca da se dotični dokumenti ne bave relevantnim vremenskim okvirom od 20-28. jula 1998, Žalbeno veće napominje da je Pretresno veće konstatovalo, između ostalog, da se Pavković početkom avgusta, u septembru i u oktobru 1998. sukobio sa Samardžićem i Perišićem.⁹⁴ Period za koji je sukob između Pavkovića i njegovih nadređenih relevantan stoga nije ograničen na onaj koji je naznačio tužilac. Imajući u vidu zaključke Pretresnog veća da je Pavković 1998. postupao izvan komandnog lanca,⁹⁵ Žalbeno veće konstatuje da su ti dokumenti relevantni za zaključke Pretresnog veća o divergenciji između Pavkovića i drugih viših kadrova i njegovom nivou uticaja.⁹⁶

41. Pored toga, ova činjenična pitanja bila su od velikog značaja u rezonovanju Pretresnog veća kojim se potkrepljuju njegovi zaključci da je (i) Pavković posedovao *mens rea* koja se traži u pogledu odgovornosti za UZP i (ii) da je on značajno doprineo ostvarivanju zajedničkog cilja.⁹⁷ Shodno tome i ne prejudicirajući ishod žalbi uložene u ovom predmetu, Žalbeno veće konstatuje da su ti dokumenti mogli imati uticaja na zaključak da je Pavković posedovao *mens rea* koja se traži za odgovornost za UZP ili na zaključak da je on znatno doprineo izvršenju krivičnih dela. Žalbeno veće zaključuje da su dokumenti 4DA4, 4DA6, od 4DA8 do 4DA17, 4DA19 do 4DA26, i od 4DA32 do 4DA34 mogli uticati na presudu i prihvata ih kao dodatne dokumente u žalbenom postupku.

(iii) Dokument 4DA5

42. [REDIGOVANO] Tužilac takođe tvrdi da on ne bi uticao na presudu budući da su informacije koje su u njemu sadržane već bile predočene Pretresnom veću.⁹⁸

43. Puka tvrdnja Pavkovića da ovaj dokument pokazuje [REDIGOVANO], ne ispunjava uslove iz pravila 115 Pravilnika, čak i kada se uzme u obzir zajedno s Pavkovićevim generalnim tvrdnjama o kojima je gore bilo reči.⁹⁹ Pavković nije konkretno naveo neki činjenični zaključak Pretresnog veća na koji se ovaj dokument odnosi i nije dovoljno jasno

⁹³ Prvostepena presuda, Tom 3, par. 773-774, 778.

⁹⁴ *Ibid.*, par. 657-665.

⁹⁵ *Ibid.*, par. 657-665.

⁹⁶ *V. ibid.*, par. 643-64, 680-698, 773, 774, 778.

⁹⁷ *V. ibid.*, par. 773-74, 778, 781-782.

⁹⁸ Odgovor, par. 18, gde se upućuje na Prvostepenu presudu, Tom 3, par. 656 i dokazni predmet P1468, str. 13.

⁹⁹ *V. gore*, par. 33

obrazložio uticaj koji je taj dokument mogao imati na presudu Pretresnog veća. Žalbeno veće stoga odbacuje Pavkovićev zahtev za uvrštavanje ovog dokumenta u spis.

(iv) Dokument 4DA18

44. [REDIGOVANO] Tužilac tvrdi da taj dokument nije relevantan niti bi uticao na presudu Pretresnog veća.¹⁰⁰

45. Prema shvatanju Žalbenog veća, Pavković sugeriše da ovaj dokument pokazuje [REDIGOVANO] U svetlu zaključaka Žalbenog veća u vezi s dokumentima 4DA4, 4DA6, od 4DA8 do 4DA17, od 4DA19 do 4DA26, od 4DA32 do 4DA34,¹⁰¹ Žalbeno veće smatra da je ovaj dokument relevantan za potrebe pravila 115 Pravilnika. Isto tako, uzimajući u obzir zaključke u vezi s navedenim dokumentom, Žalbeno veće takođe konstatuje da je dokument 4DA18 mogao imati uticaja na presudu. Ovaj dokument se stoga prihvata kao dodatni dokaz u žalbenom postupku.

(v) Dokument 4DA29

46. Izuzev što opisuje dotični dokument kao dopis "Nacionalnog saveta za saradnju sa Međunarodnim krivičnim tribunalom za bivšu Jugoslaviju upućen Aleksandru Aleksiću, kobraniocu generala Pavkovića",¹⁰² Pavković ne navodi nikakvu konkretnu referencu u vezi s relevantnošću ili uticajem dokumenta 4DA29. Tužilac takođe ne iznosi nitekve argumente u vezi s tim.

47. Dokument 4DA29 je korespondencija između Pavkovićevog branioca i kancelarije srpskog Nacionalnog saveta za saradnju sa Međunarodnim sudom. Taj dokument sadrži spisak dokumenata koje je Pavkoviću dostavila Srbija i sadrži određeni istorijat zahteva koje je izneo u Zahtevu. Kao takav, dokument 4DA29 pomaže Žalbenom veću u razmatranju Zahteva. Međutim, Pavković nije pokazao da je on od ikakve relevantnosti ili da je mogao imati ikakvog uticaja na bilo koji od zaključaka Pretresnog veća. Pavkovićev zahtev za prihvatanje dokumenta 4DA29 kao dodatnog dokaza u žalbenom postupku se stoga odbacuje.

(iv) Dokument 4DA30

¹⁰⁰ Odgovor, par. 13, 15, Dodatak, str. 4.

¹⁰¹ V. gore, par. 40-41.

¹⁰² Zahtev, par. 11, 32.

48. [REDIGOVANO] Tužilac tvrdi da je ovaj dokument irelevantan i da ne bi uticao na presudu budući da se ne bavi suprotnim zaključcima i dokazima i ponavlja neke od argumenata koje je Pavković izneo na suđenju.¹⁰³

49. Pavković nije konkretno naveo zaključak o činjenicama koji je donelo Pretresno veće na koji se ovaj dokument odnosi i nije dovoljno jasno obrazložio uticaj koji bi taj dokument mogao imati na presudu Pretresnog veća. Žalbena veće stoga odbacuje zahtev za uvrštavanje ovog dokumenta u spis.

(vii) Dokument 4DA31

50. [REDIGOVANO] Tužilac tvrdi da je taj dokument irelevantan, da se ne odnosi ni na kakve suprotne zaključke i da ne bi uticao na presudu Pretresnog veća.¹⁰⁴

51. Kako je gore navedeno, pitanje komandnog lanca, i da li je Pavković delovao unutar njega, bitno je za analizu Pretresnog veća o Pavkovićevoj *mens rea* i doprinosu UZP-u.¹⁰⁵ Stoga, Žalbena veće konstatuje da je dokument 4DA3 relevantan za potrebe pravila 115 Pravilnika.

52. Kada je reč o uticaju ovog dokumenta, Pavković upućuje na paragraf 643 Toma 3 Prvostepene presude.¹⁰⁶ Dokazni predmet P1401 odnosi se samo na prve tri rečenice tog paragrafa. Relevantni odeljak glasi kako sledi

Od 21. aprila do 12. maja 1998. godine Pavković je upotrebio razne jedinice VJ za učešće u borbenim operacijama na Kosovu. Međutim, ti napori nisu uspeali da dovedu do uništenja OVK.¹⁰⁷ Zbog toga, u maju i junu 1998. godine, Pavković je učestvovao na nizu sastanaka koji su se ticali veće upotrebe VJ na Kosovu za suprotstavljanje OVK. U maju, Pavković je, najpre Samardžiću, a zatim Perišiću, predložio plan za preduzimanje mera protiv OVK na Kosovu.¹⁰⁸

53. Dokazni predmet P1401 je dokument koji je poslao Pavković, takođe 13. maja 1998. godine, pod naslovom "Podnošenje zaključaka na osnovu procene i predlog za angažovanje snaga PrK/Prištinskog korpusa". [REDIGOVANO] Pavković stoga nije pokazao kako je

¹⁰³ Odgovor, Dodatak, str. 5.

¹⁰⁴ Odgovor, par. 13, 15, Dodatak, str. 5.

¹⁰⁵ V. gore, par. 40-41.

¹⁰⁶ Zahtev, par. 34, fusnota 16.

¹⁰⁷ Dok. pr. br. P1401 (Zaključci iz procene i predlog angažovanja snaga PrK, 13. maj 1998. godine), str. 1-3.

¹⁰⁸ Prvostepena presuda, Tom 3, par. 643, gde se upućuje na Milana Đakovića, 19. maj 2008, T. 26409-26411; Dokazni predmet P1401.

prihvatanje dokumenta 4DA31 moglo da utiče na presudu. Žalbeno veće u skladu s tim odbacuje zahtev za njegovo prihvatanje na osnovu pravila 115 Pravilnika.

(b) Prihvatljivost dokumenata za koje je utvrđeno da su bili dostupni na suđenju

(i) Dokumenti 4DA2 i 4DA27

54. [REDIGOVANO] Tužilac odgovara da ti dokumenti nisu relevantni i da ne bi uticali na presudu.¹⁰⁹ Pavković u svojoj Repliki iznosi uopštenu tvrdnju da se dotični dokumenti tiču pitanja komandnog lanca u Prištinskom korpusu 1998. godine.¹¹⁰

55. Pavković nije konkretno ni dovoljno jasno naveo uticaj koji bi ovaj dodatni dokaz imao na presudu Pretresnog veća i stoga nije ispunio ovaj uslov iz pravila 115 Pravilnika. Žalbeno veće stoga neće dalje razmatrati predložene materijale i odbija Pavkovićev zahtev za njihovo prihvatanje kao dodatnih dokaza u žalbenom postupku.

(ii) Dokument 4DA35

56. Dokument 4DA35 je izvod iz izjave koju je lord Gilbert dao pred Odborom za odbranu 20. jula 2000. Pavković tvrdi da se ona tiče razloga za propast mirovnih pregovora i da je "NATO uništio Rambouillet".¹¹¹ Pavković pored toga tvrdi da se taj dokument "odnosi na suštinske navode o udruženom zločinačkom poduhvatu srpskih vođa" i da on "pokazuje da srpske vlasti nisu imale bilo kakav plan u oktobru 1998".¹¹² Tužilac tvrdi da ovaj dokument ne bi uticao na presudu budući da se ne bavi suprotnim zaključcima i dokazima, i da su Pavkovićevi argumenti u vezi s tim repetitivni u odnosu na njegove pretresne podneske.¹¹³

57. U predloženom dokazu, Lord Gilbert iznosi svoje viđenje mirovnih pregovora koji su vođeni u Rambouilletu. Iz rezonovanja Pretresnog veća je jasno da je pitanje ko je bio odgovoran za propast pregovora u Rambouilletu predstavljalo temu koja se ponavlja i Prvostepenoj presudi i koja je predstavljala bitno pitanje na suđenju.¹¹⁴ Stoga, Žalbeno veće konstatuje da je dokument 4DA35 relevantan za potrebe pravila 115 Pravilnika.

¹⁰⁹ Odgovor, Dodatak, str. 1, 5.

¹¹⁰ Replika, par. 18.

¹¹¹ *Ibid.*, par. 23.

¹¹² Zahtev, par. 38; *Corrigendum*, par. 4.

¹¹³ Odgovor, Dodatak, str. 6.

58. Međutim, Pavković nije uputio Žalbeno veće ni na jedan konkretan zaključak Pretresnog veća o činjenicama na koji se ovaj dokument odnosi. Žalbeno veće napominje da je Pretresno veće konstatovalo da je postojao zajednički zločinački cilj na osnovu brojnih faktora, kao što su primetan obrazac krivičnih dela počinjenih na Kosovu od strane snaga Savezne Republike Jugoslavije (dalje u tekstu: SRJ) i Srbije tokom perioda na koji se odnosi Optužnica¹¹⁵ i diskriminatorno naoružavanje nealbanaca i razoružavanje kosovskih Albanaca.¹¹⁶ U tom pogledu takođe je relevantno pozicioniranje visokih zvaničnika u cilju lakšeg ostvarenja zajedničkog cilja,¹¹⁷ kao i dokazi o pokušajima ometanja pravde (kao što je sakrivanje leševa).¹¹⁸ Žalbeno veće dalje napominje da je, iako je utvrdilo delimičnu odgovornost delegacije SRJ za uzrokovanje propasti pregovora, Pretresno veće takođe potvrdilo da i druge strane snose tu odgovornost.¹¹⁹

59. Pavković nije konkretno naveo nijedan zaključak Pretresnog veća o činjenicama prema kojem delimična odgovornost delegacije SRJ/Srbije za neuspeh postizanja dogovorenog rešenja u Rambouilletu predstavlja dokaz postojanja UZP-a. Žalbeno veće je razmotrilo zaključak Pretresnog veća da je propast pregovora u Rambouilletu pružila vlastima SRJ mogućnost da dovedu dodatne snage i tako prekrše oktobarske sporazume,¹²⁰ ali time nije pokazano da sama propast tih pregovora na bilo koji način predstavlja dokaz o postojanju UZP. Prema tome, čak i kada bi dokumentom 4DA35 bilo ubedljivo dokazano da delegacija SRJ/Srbije nije bila odgovorna za propast pregovora u Rambouilletu, Pavković nije pokazao kako bi to uticalo na presudu. Stoga se Pavkovićev zahtev za prihvatanje dokumenta 4DA35 kao dodatnog dokaza u žalbenom postupku se stoga odbija.

IV. DISPOZITIV

60. Iz gorenavedenih razloga, Žalbeno veće

DELIMIČNO ODOBRAVA Zahtev;

¹¹⁴ V., između ostalog, Prvostepena presuda, Tom 1, par. 353-412, Tom 3, par. 76, 92.

¹¹⁵ Prvostepena presuda, Tom 3, par. 46.

¹¹⁶ *Ibid.*, Tom 3, par. 72.

¹¹⁷ *Ibid.*, Tom 3, Tom 3, par. 85.

¹¹⁸ *Ibid.*, Tom 3, par. 88.

¹¹⁹ V., između ostalog, Prvostepena presuda, Tom 1, par. 353-412, Tom 3, par. 76, 92.

¹²⁰ Prvostepena presuda, Tom 3, par. 76, 92.

PRIHVATA kao dodatne dokaze u žalbenom postupku dokumene koje je Pavković označio kao 4DA4, 4DA6, od 4DA8 do 4DA26, i od 4DA32 do 4DA34 kao poverljive dokazne predmete 4DA1, 4DA2, od 4DA3 do 4DA21, odnosno od 4DA22 do 4DA24; i

ODBIJA Zahtev u svim drugim aspektima.

61. Žalbeno veće **PODSEĆA** da je tužiocu dopušteno da predoči eventualni materijal u postupku pobijanja u roku od sedam dana od datuma donošenja ove odluke. Na osnovu pravila 115(A) Pravilnika, ako nijedan takav dokument ne bude zaveden, Pavković može dostaviti dopunski podnesak o uticaju dodatnih dokaza u roku od 15 dana od isteka gorenavedenog roka, tj. u roku od 22 dana od donošenja ove Odluke. Ako materijal u postupku pobijanja bude zaveden, takav dopunski podnesak može biti zaveden u roku od 15 dana od donošenja odluke o prihvatljivosti materijala u postupku pobijanja. Tužilac zatim može dostaviti odgovor na dopunski podnesak u roku od 10 dana od njegovog zavođenja, a Pavković može da replicira u roku od četiri dana posle toga. Žalbeno veće dalje **NALAŽE** da ograničenje broja reči za navedene podneske treba da bude 2.500 reči za dopunski podnesak i odgovor, te 1.000 reči za repliku.

62. Žalbeno veće naglašava da se zaključci koje je donelo u ovoj Odluci striktno odnose na prihvatljivost predloženih dokaza a ne na meritum žalbi koje su uložile strane u postupku.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleski tekst merodavan.

Dana 12. februara 2010.
U Hagu,
Holandija

/potpis na originalu/
sudija Liu Daqun,
predsedavajući

[pečat Međunarodnog suda]